

економічні рішення, які йдуть врозрід із податковою складовою економічної політики держави.

По-друге, не можна абсолютизувати протиставлення податкового стимулювання й податкового стримування. Ці два процеси нерозривно зв'язані між собою, оскільки реалізуються вони через той самий об'єкт впливу – економічні інтереси платника. Як наслідок – регулятивний вплив на соціально-економічні процеси за допомогою податкової політики може поєднувати в собі як стимулюючий, так і стримуючий потенціал. Наприклад, порядок оподаткування податком на прибуток фінансової допомоги на зворотній основі, з одного боку, – стримує платників від її отримання, а з іншого, – стимулює отримувачів такої допомоги зменшувати період користування нею.

З огляду на це класифікувати той самий засіб податкового регулювання як однозначно стримуючий або стимулювальний – достатньо важко. Більш коректно говорити про переважно стимулюючі або переважно стримуючі заходи.

Список використаних джерел

1. Амбрик Л. П. Вітчизняний та зарубіжний досвід функціонування спрощених систем оподаткування. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 15. С. 28-33.
2. Бойко О. Я. Специфіка податкових систем України і країн Європейського Союзу та їх порівняльний аналіз. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 4. С. 322-328.
3. Шевчук С. В. Методологічні підходи до оподаткування нерухомості: західна традиція. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2014. № 2. С. 205-217.

Лілія Кицишина

студентка,

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ

Недосконалість фінансової та грошово-кредитної політики держави спричинили невинуватене зростання державного боргу. Відсутність достатнього теоретичного обґрунтування, досконалого нормативно-правового забезпечення, ефективного механізму управління державним боргом, регулярного системного аналізу і контролю стану державного боргу та його впливу на національну економічну систему обумовили зростання державного боргу. Накопичення значного державного боргу та його зростаючий тиск на державний бюджет потребують вивчення сутності й особливостей управління державним боргом, оскільки борговий тягар впливає на функціонування національної економічної системи. Зростання державної заборгованості в окремих країнах, виникнення

боргових криз внаслідок неплатоспроможності держави призводить до переростання національної боргової кризи в регіональну та міжнародну. Інтернаціоналізація виробництва, капіталу, збуту, лібералізація міжнародного обміну, посилення відкритості національних економік, з одного боку, та зростання обсягів державної заборгованості різних країн світу, з іншого, потребують вивчення і обґрунтування функціонування системи управління державним боргом в умовах розбудови ринкової економіки, що дозволить визначити перспективи врегулювання боргових проблем України.

В умовах формування та функціонування ринкової економіки важливою складовою державних фінансів є державний борг. Дефіцит державного бюджету, залучення та використання позик для його покриття призвели до формування і значного зростання державного боргу в Україні. Великі розміри внутрішнього і зовнішнього боргу, а також відповідно зростання витрат на його обслуговування обумовлюють необхідність вирішення проблеми державного боргу, а відтак і пошуку шляхів вдосконалення механізму його управління. Як свідчить досвід багатьох країн, чим обтяжливішим стає для держави нагромаджений зовнішній та внутрішній борг, тим його обслуговування активніше включається у взаємодію з функціонуванням економіки та її фінансової системи.

В перехідній економіці України державний борг все більше набуває характеру не лише фінансової, але і соціально-політичної проблеми. Державний борг прямо пов'язаний з проблемою економічної безпеки країни. Питання управління та обслуговування державного боргу є особливо важливим в контексті тих економічних труднощів, які впродовж останніх років переживає Україна.

Факт існування державного боргу не дає уяви про реальний фінансово-економічний стан держави. Зростання державного боргу – це складне явище, обумовлене цілою низкою чинників, яке в умовах окремої держави може мати свою специфіку. Часто зростання державного боргу є наслідком незбалансованості економіки та існування бюджетного дефіциту.

Існування в ринковій економіці державного боргу є об'єктивним фактором. Держава, прагнучи використати свої економічні і фінансові ресурси з найбільшою ефективністю, допускає дефіцит бюджету, а для його фінансування залучає додаткові кошти на внутрішньому або зовнішньому фінансових ринках. Ці кошти залучаються для використання в державному секторі економіки і їх ефективного трансформування у зростання доходної частини бюджету. Іншими словами базовою умовою платоспроможності держави є перевищення продуктивності використання позичених коштів над рівнем відсоткових ставок за користування цими позиками. Останнє дає змогу виплатити відсотки за користування залученими коштами, самі позичені кошти і, більше того, отримати додаткові доходи, які можуть бути використані на суспільні потреби.

Державний борг формується під впливом як об'єктивних, так і суб'єктивних факторів. На нашу думку, основними чинниками, що зумовлюють виникнення і збільшення державного боргу насамперед є зростання державних видатків без відповідного збільшення державних доходів, виникнення циклічних

спадів і підйомів в економіці, скорочення податкових надходжень до бюджету для стимулювання економіки без відповідного коригування державних витрат, виникнення несприятливого інвестиційного клімату в країні і інші.

Ширшим за поняття державного боргу є поняття державної заборгованості, або заборгованості держави. Державна заборгованість відображає економічні відносини, з одного боку, всередині держави та, з іншого боку – між фізичними і юридичними особами – резидентами і нерезидентами, урядами іноземних держав, міжнародними фінансово-кредитними організаціями. Специфічність цих відносин пов'язана з необхідністю відшкодування коштів за надані кредити (зокрема гарантовані урядом), виконані роботи, надані послуги; з участю країни у міжнародних громадських, фінансових і військових організаціях; з відшкодуваннями взятих на себе державою економічних і соціальних зобов'язань тощо.

Ефективність управління державним боргом значною мірою визначається іншими видами економічної політики. Прибуток на інвестований капітал, а отже, й розмір позик безпосередньо залежать від торговельної політики, політики валютних курсів, цінової політики, а також від грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики. У свою чергу, рівень зовнішньої заборгованості та умови надання зовнішнього боргу значною мірою визначають характер економічної політики в країні.

Список використаних джерел

1. Лісовенко В.В., Бенч Л.Я., Бец О.І. Державний борг: концептуальні засади та макроекономічні аспекти. *Фінанси України*. 2014. №12. С. 29.
2. Лондар С. Можливості змін у борговій політиці України. URL: <http://ascep.in.ua/2016/05/mozhливostizmin-u-borgoviy-polititsi-ukrayini.html>.
3. Покин'череда В. В., Копняк К. В. Організація аудиту ефективності управління державним боргом. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7793>.

Віола Ларіонова

студентка,

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМІН У ДЕРЖАВНОМУ РЕГУЛЮВАННІ: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Найбільш масштабним завданням соціально орієнтованої економіки держави яке формується в ринковому господарстві України є діяльність щодо соціального захисту всіх верств суспільства і по виробленню стратегії ефективної політики забезпечення соціальної стабільності. Формою її реалізації виступає фактичний образ дій держави, втілений в соціальну політику, яка охоплює всі сфери економічних відносин у країні. Одним з найважливіших